

לות הנוגעות לירושלים, תביא לידי תוצאות חיוביות תופג במקצת המרירות שעורר בצבור הרחב ההסכם הזה.

והנה עוד מעט יבוא עלינו ההסכם הרביעי, שיהיה האחרון לפי שעה. הסורים הם לנו אחד היריבים הקשים ביותר שבמחנה הערבי, שכן גם להם חביעה מכבר: הם קוראים מאז לארץ ישראל "סוריה הדנומית" ותולמים על סיפוחה לארצם. ראשית דרישתנו במשא ומתן עם הסורים היא הסתלקות צבאם מאדמתנו; שלא כאנשי עבדאללה והמצריים, הרי הם מתחזקים בידיהם שטחים ממדינת ישראל ממש. בשחצנותם ידרשו מאתנו כמובן תמורה, ובאמת במה גרועים הם מעבר הירדן? קשה כרגע לדעת, במה יסתיים המו"מ עם הסורים, אך הכל מתנבאים להסכם בסמכם על חתרנותה של ממשלת ישראל כי רבת.

בעתונות הממשלתית, המלמדת סנגוריה על חתרנות זו, רומזים כי ב מ ש ה ז מ תתגלה לגד עינינו כל הטובה הצפונה בהם כמים הללו. מי יתן והיה!

ירושלים י"א בניסן תש"ט.

שלום שווארץ

שנהגו לעשות בכל מאורעות-הדמים כארץ מאז 1921. כמו כן קובע ההסכם שאם כמה מתושבי הכפרים ירצו להסתלק ממקומותיהם, חייבת ממשלת ישראל לשלם להם ומי-פיצוי בעד אדמתם הגטושה — כלומר בעד אדמתה שלא תהיה למעשה בידנו, שלנו תהיה אפילו אסורה הגישה אליה! אכן הענין הכפול הזה של הכפרים הוא המשונה ביותר שבהסכם עם עבר הירדן, והריהו באמת ללא-תקדים! אכזבה רביעית: קיומה הצבור שלכל הפחות דבר אחד טוב וקבל מן ההסכם עם עבדאללה: הסדר זמני בכמה שאלות חשובות הנוגעות לירושלים כגון גישה חפשיית אל הר הצופים (ג. א. אל האוניברסיטה העברית ובית-החולים הדסה), אל בית הקברות שעל הר הזיתים, אל הכותל המערבי; תופש התנועה דרך לאטרון וחינוך אספקת-המים בדרך זו ועוד, אך שליחי עבדאללה העמידו דרישות נגדיות, וההסכם נחתם בלי פתרון השאלות האמורות. נבחרה רק ועדה מבאי-כוח שני הצדדים, והיא תדון בהן.

אפילו במפלגות הקואליציה, המסורות לממ" שלה מאז, רבים רוגזים על ההסכם עם עבר אללה. רק אם הועדה, שנבחרה כדי לדון בשא

לקראת השנה השניה לעצמאות ישראל

ההתנגדות הפוליטית והכלכלית בעינה עומדת. סכנת אנגליה הוקטנה, אולם היא קיימת. הנצחון הגדול ביותר בשנה זו היה הנצחון הצבאי. נצחון זה הביא לידי הגדלת שטח המדינה ולשביתת נשק עם כמה ממדינות ערב. לפי החלטת האומות המאוחדות הוקצבו משטח א"י למדינת ישראל 55 אחוזים ו-45 אחוזים לערבים. כעת אנו שולטים על שטח של 85 אחוזים מאדמת ארץ-ישראל וזה געשה לא בכוח שיחות פוליטיות או החלטת מדינות שולטות אלא בכוח צבאנו אשר יצא להגן על עצמאות מדינתנו בכוח הצדק והנשק. מדינות ערב, הממשיכות להלחם נגדנו באו"מ נכנסו אתנו במשא ומתן, ועוברה זו משמשת מעין הכרה בכוחנו ובעובדה שאנו קיימים ושולטים במדינתנו. ההסכמים עם מדינות ערב היו לטובתנו.

מדינת-ישראל נכנסת לשנה שניה של עצמאות מדינית. עברה שנה קשה, שנה של מלחמה על עצמאות מדינית וכלכלית, שנה של פעולה פוליטית גדולה מחוץ לגבולות ישראל ושנה של קליטת עליה המונית.

שלוש בעיות עיקריות עומדות כעת לפני מדינת ישראל ואלו הן: א) ביסוס פוליטי וצבאי, ב) ביסוס כלכלי, ג) קליטת העליה בחיי המדינה ובעבודה.

א. הביסוס הפוליטי והצבאי

שנה זו היתה שנה של ביסוס פוליטי בפנים ובחוץ. ההכרה המרובה מצד מדינות החוץ חזקה את עמדתה הפוליטית של ישראל בעולם וזה גם השפיע על שביתת-הנשק עם ארצות-ערב. התמיכה הבלתי פוסקת במדינתנו מצד ארצות הברית וברית המועצות החלישה במידה מסוימת את התנגדות אנגליה לישראל, אם כי

כך שהתנועה לעמק תהיה קצרה יותר, כמו בימי שלום.

להסכמים אלה ערך צבאי ופוליטי רב. הם צעד ראשון להסכם אמיתי, אם כי יש לזכור שהם הסכמים צבאיים בלבד ואינם קובעים שום דבר פוליטי או טריטוריאלי. הסכמים אלה קובעים רק, שלא-יך קו מסוים — הנמשך מאילת ועד דרומה של הכנרת ומשם דרך הגלבע ורוכסי הגבעות בשומרון עד רוכסי הגבעות ביהודה, ומשם לירושלים — ומשני עבריו יכולים בתנאים מסוימים להת-נועע הכוחות הצבאיים של שני הצדדים.

למרות שההסכם הוא צבאי גרידא, בכל זאת נודעת לו גם חשיבות פוליטית, כי הוא בא אחרי הנצחון שלנו ומפלת הערבים ולמרות רצונה של אנגליה, אשר המשיכה לעמוד בגדנו. הסכמים אלו שברו את כוחו של המופטי וה"ועד הערבי העליון" והקטינו את אמונם של הערבים בהבטחות אנגליה, שאפשר להסל את מדינת ישראל בכוח. נשארה לכן לפניהם הדרך היחידה להגיע אתנו להסכם של שלום ועל כך מתנהל המשאומתן בשווייץ.

ב. ביסוס כלכלי וקליטת עליה

בשלושת החודשים הראשונים של 1948 הגיעו ארצה 81 אלף עולים. העולים של היום הם לא מאותו סוג העולים שבאו ארצה לפני מלחמת העולם השנייה. הם אנשים שסבלו הרבה באירופה, ורבים מהם זקוקים לטיפול מיוחד. כולם באים מחוסרי כל ולכולם דרושים שיכון ועבודה. הישוב לא התכונן לקליטה המונית זו בנמון המלחמה העולמית וכמובן שלא עשה הרבה בתקופת מלחמתנו על עצמי אותנו. העולים באים ארצה, והם מוכרחים לבוא מהר פן יוצאו חוקים באירופה, שיעכבו את יציאתם משם, עיכוב חלקי או מלא.

הישוב עבר לחיי צנע ולתשלום מסים גבוהים. הרוח החלוצית בקרב העם גדולה והעם ממשיך במאמץ ההתישבותי והמשקי בעיר ובכפר לשם ביסוס כלכלי וקליטת עליה גדולה. בכדי לקלוט עליה כה גדולה יש צורך בשני דברים : עבודה ושיכון.

בכל מקום נטשו השכנו עולים ובמחנות הקליטה של הסוכנות נמצאו בחודש אפריל 44,620 עולים, ונוסף לזה נמצאו גם 2,000

אם כי ההסכמים הם רק צבאיים ושביתת-הנשק איננה עדיין שלום מוחלט.

ההסכם עם מצרים נתן חופש-תנועה גדול יותר לצבא שלנו בנגב. הסכם זה נתן לנו אפשרות להכנס לאילת ולבצר את שלטוננו בנגב. לאחר הסכם מצרים, שהיא המדינה הערבית העצמאית והגדולה ביותר במזרח התיכון, ראו גם המדינות היותר-קטנות אפשרות לעצמן לשבת עם ישראל ולדון על שביתת נשק, וכך הגענו לידי הסכם עם עבר-הירדן ולבנון, ומתנהל כעת משא ומתן עם סוריה, ובשתיים נפתח המשאומתן על שלום קבוע.

המשא ומתן עם עבר-הירדן היה קשה יותר מאשר עם מצרים והקשיים היו: א) עבר-הירדן תלויה באנגליה ועליה לשמוע בעצות בחינן, ב) הבעיה של ירושלים והדרך ליור-שלים, ג) ענין הנגב. נוסף לקשיים אלה נוספה בעיית "המשולש", שבה ישבו כוחות צבא עיראקיים.

למרות קשיים אלה הגענו לידי הסכם עם עבר-הירדן, אשר פתר את הקשיים שהיו בזמן המשא ומתן. הקושי בנגב סולק ע"י כך שעבר-הירדן הסכימה שקו שביתת הנשק יהיה הקו הבינלאומי, אשר היה קיים בימי המנדט — לאורך הערבה עד אילת ועד בכלל והוא חוצה את ים המלח באמצע ומגיע עד עין גדי.

בנוגע לקשיים בקשר לירושלים והדרך אליה נקבע הקו לפי המצב הקיים והוסכם שיתנהל משא ומתן ישיר בין שני הצדדים בדבר גישה חפשית להרהצופים, הר הויתים, כביש לאטי-רון ושאלות צבאיות, פוליטיות וטריטוריא-ליות אחרות. שאלת "המשולש העיראקי" פות-רה ע"י כך, שעיראק מטרה את המשאומתן בענין זה לעבר-הירדן. הושג הסכם עם עבר-הירדן ותמורת ויתור מצד מדינתנו במחוז חברון, בו הוגדל הקו הצבאי העבר-הירדני יותר מערבה, ויתרה עבר-הירדן על שטח ניכר באזור התיכון. לפי זה זו הקו שלנו בעמק יותר דרומה לעבר השני של רוכסי הגלבע. גם קו הרכבת מלור עד חיפה, חוץ משתי נקודות ליד קלקליה ותול-כרם, יהיה עתה מעבר לקו הצבאי שלנו. כביש קלקליה — תול-כרם ימצא בחוץ הקו שלנו,

תכנית התומש של הקואופרטיבים ייודרשו כ-15 מיליון לירות. הדרך הקואופרטיבית היא הדרך הטובה והזולה ביותר לסדורו הקבוע של העולה החדש, אשר לעתים קרובות היא מחוסר מקצוע וגסיון בעבודה. השאלה היא מי יעזור לעולה בסדורו זה. לעולה החדש אין כסף. לממשלה אין אפי שרות לעזור בהרכה בשטח זה מתוך חוסר אמצעים כספיים. ההסתדרות אמנם הגדילה את הקרן הקונסטרוקטיבית שלה בשטח העזרה לעולים החדשים בסדורם בעבודה, אבל אין ביכולתה להרים את כל המשא הזה, מתוך אותה הסיבה — חוסר אמצעים כספיים.

נשאלת לכן השאלה — מי יעשה את המלאכה הקדושה הזאת של קליטת העליה בעבודה ודאגה לשיכונה? התשובה היא: מדינת ישראל יחד עם יהדות אמריקה. השותפות היא לא רק בימי שמחה, אלא גם בימים האפורים וחיי יום יום. קליטת ההמונים בישראל היא דאגת העם כולה. קיימות תכניות כלכליות כבירות לשם הבראה כלכלית וקליטה המונית — ולזה דרוש מאמץ עליון של האומה כולה. הישג עושה את חובתו, וחי חיי צנע לפי מנות קצובות במזון ופינוק קצובות בדירה, והוא תובע, ובצדק, את השתתפותה של יהדות העולם, ובייחוד של יהדות ארצות-הברית, בהגשמת התפקידים הכבירים.

מדינת ישראל נכנסת לשנה השנייה של עצמאותה בראש מורם. במשך שנה אחת היא פתרה שאלות פוליטיות, צבאיות וכלכליות רבות. פתרון זה בא לא רק עלידי כוחות עצמאיים של חושבי ישראל, אלא מתוך עזרה של יהדות העולם. עוד ארוכה הדרך לביטוס פוליטי וכלכלי מלא ועוד רבים השונאים המחכים לכשלונו. הסכנות טרם חלפו. הישוב נמצא עוד בתוך המערכה. יש לקחת, שמדינת ישראל תתגבר על כל המכשולים אם גם להבא תהיה שותפות אמת מצד כל העם היהודי, שותפות האומרת עזרה הדדית ודאגה הדדית לישראל העצמאית.

אהרן בליך

עולים במחנה המעבר, "שעריהעליה", והוחל בהקמת מחנה-שיכון זמני שלישי בשביל 300 משפחות. כל זה איננו מספיק. בכדי למלא את החסר בשנה הזאת, יש צורך ב-75,000 יחידות-דירה, מה שצריך לעלות בעשרות רבות של מיליונים לירות ישראליות. לרגל האינפלציה ויוקר החיים עלו הוצאות הבניה ואין בעל ההון הפרטי נוטה להשקיע את כספו בבנין. בשנת 1945 עלו הוצאות הבניה ליחידה של 2 חדרים (בלי מחיר המגורש ובלי רווח הקבלן) 1,600 לירות ובתחילת שנת 1949 עלו הוצאות-הבניה לאותה יחידה ל-2,200 לירות — כלומר עליה של 37 אחוזים. אילו היה הישוב מוצא פתרון לבעיית השיכון, היה דבר זה פותר לא רק את שאלת הדירה לעולים החדשים, אלא היה גם מכניס את המשק הישראלי למסלול של התפתחות גדולה, והיה מפתח את תעשיית-הבנין, נתן עבודה לעשרות אלפי פועלים. יש, לכן להתחיל בתנועת-בנין גדולה בישראל, ומיד.

הקטיף בישראל נגמר ואלפי פועלים נעשו מחוסרי-עבודה. החיילים המשוחררים חודרים למקומות עבודתם, אולם חלק מהם זקוקים לעבודה. העולים החדשים דורשים עבודה. עבודה יש בישראל לכולם, אולם לא מיד, ודרוש זמן לשם עיבוד התכניות הכלכליות ולמשיכת ההון הפרטי מחוץ לארץ להשקעות בישראל.

לעולים החדשים ולפועלים מחוסרי-העבודה אין זמן לחכות ולכן התחילה הממשלה לבצע עבודות צבוריות ומניות כגון: פינוי ההריסות בכפרים הנטושים, תיקון כבישים וכו'. כל זה נושא אופי זמני, ובכדי להוציא לפועל את התכניות הגדולות יש צורך במיליונים רבים של דולרים, ובלי זרימת המיליונים לשם ביטוס כלכלי תימצא מדינת-ישראל במצב כלכלי חמור וקשה מאוד.

כל המוסדות הכלכליים הועמדו בסימן קליטת העליה. הקיבוצים, הקבוצות, המושבים והקואופרטיבים — כולם מכונים את תכניותיהם מתוך קו אחד: קליטת העליה. הוטל על הקואופרטיבים לקלוט 5,000 יחידות עבודה לשנה ובממוצע תעלה הקליטה הזאת כ-600 לירות ליחידה ולהגשמת